

Sklepi in zaključki I. Nacionalne konference z mednarodno udeležbo z naslovom »Stanje in izzivi na področju Alzheimerjeve bolezni v Sloveniji: Alzheimerjeva bolezen skozi prizmo sindemije SARS-CoV-2/COVID-19«, Ljubljana, 21. 9. 2021

Strokovni odbor:

Mercedes Lovrečič¹, Barbara Lovrečič¹, Milica Kramberger², Zvezdan Pirtošek²

¹ Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ), Ljubljana

² Univerzitetni klinični center (UKC Ljubljana), Ljubljana

NIJZ, v soorganizaciji z ZRC SAZU in Spominčico – Alzheimer Slovenija, že tradicionalno obeležuje svetovni mesec in svetovni dan Alzheimerjeve bolezni. Letos je dogodek prešel v nacionalno konferenco z mednarodno udeležbo. Slogan letošnje obeležitve je bil »Diagnoza«.

Podobno kot v prejšnjih letih je tudi letos izstopalo dejstvo, da je v prihodnje potrebno še naprej aktivno in kontinuirano izvajati aktivnosti in programe, usmerjene v promocijo zdravega sloga življenja in skrbi za lastno zdravje. Prav tako je v ospredju velika potreba po ozaveščanju javnosti in prizadevanjih za zmanjševanje stigme bolezni, saj je še vedno demenca povezana z veliko stigmo. Demenca je še vedno prepoznana in diagnosticirana pri manj kot polovici oseb z demenco, tako posledično zdravljenje demence nastopi pozno ali pa ga oseba z demenco sploh ni deležna, čeprav zdravljenje demence z zdravili v začetnih fazah bolezni lahko upočasni potek bolezni. Zato je potrebno izvajati aktivnosti za zagotavljanje vseh pravic, zgodnje prepoznavanje težav, zgodnjo diagnozo in zdravljenje, nadaljnjo celostno obravnavo oseb z demenco, dostopnost do zdravljenja in zdravljenja z antidementivi, zagotavljanje dostopnosti do socialnovarstvenih storitev in individualne ter celostne obravnave, paliativne oskrbe oseb z demenco ipd.

V okviru konference so bili ponovno izoblikovani naslednji ugotovitveni sklepi in zaključki:

- Demenco prepoznavamo kot javnozdravstveno prioriteto in socialno-varstveno prioriteto 21. stoletja, saj je sindrom demence v svetu, v Evropi in v Sloveniji vse bolj razširjen pojav, ki bo v prihodnje še naraščal. V Sloveniji do leta 2030 pričakujemo porast primerov demence za okrog 30 %.
- Podpiramo strategije in vse napore na področju demence, da bi obvladovanje demence postala prioriteta oziroma ena izmed prioritet države, ki bi bila podprta z ustreznimi sredstvi (iz proračuna RS in iz EU sredstev).
- Podpiramo pripravo *Strategije za obvladovanje demence v Sloveniji do leta 2030* in pripadajočega akcijskega načrta.
- Podpiramo ozaveščanje o demenci in promocijo demenci prijazne družbe ter zmanjševanje stigme na tem področju. Manj stigme lahko pripomore k zgodnejšemu iskanju strokovne pomoči in v večji meri, kar lahko izboljša tudi delež prepoznanih in diagnosticiranih oseb z demenco, poveča delež zdravljenih oseb in boljšo kakovost življenja.
- Podpiramo in prizadevali si bomo za čim večji delež prepoznanih in diagnosticiranih oseb z demenco.
- Podpiramo izboljšanje dostopnosti do zdravljenja demence in omogočanje zdravljenja demence z zdravili in z nefarmakološkimi pristopi za vse osebe z demenco.
- Podpiramo stališče, da je za osebo z demenco najbolje, če čim dlje ostane v svojem domačem okolju zato je potrebno nuditi ustrezne aktivnosti in programe, ki bodo podpirali čim višjo stopnjo funkcionalnosti osebe z demenco in ji omogočali, da bo čim dlje varno lahko živela v domačem okolju.
- Podpiramo zagotavljanje dostopnosti do socialnovarstvenih storitev.
- Zavzemamo se za podporo družinam in skrbnikom obolelih z demenco.
- Podpiramo povečanje vseh investicij v zdravstveni in socialni sistem za izboljševanje zgodnjega prepoznavanja, zdravljenja in celostne obravnave oseb z demenco.
- Pandemija in ponovni zagoni epidemije SARS-CoV-2/COVID-19 narekujejo prilagoditve in ukrepe, ki jih je smiselno upoštevati tudi v primeru načrtovanja kapacitet, logistike in aktivnosti.
- Koronakriza je še bolj razgalila šibke točke in razkrila ranljivost sistemov na področju nujenja pomoči osebam z demenco, ki jih je nujno

potrebno opolnomočiti, okrepiti in prilagoditi potrebam oseb z demenco in njihovim skrbnikom.

- Zavzemamo se za izboljšanje informacijskega sistema za epidemiološko spremljanje demence in povečevanje raziskav na področju demenc.
- Podpiramo medsektorsko in multidisciplinarno sodelovanje in mreženje za izboljšanje zgodnjega prepoznavanja, diagnosticiranja, zdravljenja demenc in socialnovarstvene oskrbe.
- Na področju sociale podpiramo širitev nabora storitev, prilagoditev storitev za osebe z demenco ter razvoj in ponudbo novih storitev in različnih oblik pomoči za osebe z demenco in svojce oziroma neformalne oskrbovalce, podpiramo vključitev novih storitev v *Zakon o dolgotrajni oskrbi* in druge strateške dokumente. Podpiramo tudi prilagoditev storitev glede na aktualno problematiko SARS-CoV-2/COVID-19.

- Podpiramo in se zavzemamo za sodelovanje vseh deležnikov, za sodelovanje pristojnih ministrstev, izvajalcev, stroke in nevladnih organizacij pri hitrejšem doseganju vseh ciljev, ki pripomorejo k boljši dostopnosti zdravstvene in socialnovarstvene oskrbe oseb z demenco, čim zgodnejšega prepoznavanja znakov demence, zgodnjo diagnostiko in zdravljenje ter psihosocialno in socialnovarstveno oskrbo.
- Podpiramo kontinuirano izobraževanje strokovnega kadra za delo na tem področju.
- Podpiramo tovrstna tradicionalna strokovna srečanja.

Navedene aktivnosti podpirajo tudi mednarodne organizacije (npr. Svetovna zdravstvena organizacija, Alzheimer's Disease International).